

Maatilayrittäjän hyvinvointi eläinten hyvinvoinnin osana

15.12.2025

Maatalousyrittäjän työ on vaativaa, mutta hyvinvoinnista huolehtimalla ja hyvällä itsensä johtamisella kuormaa voidaan pienentää. Työhyvinvoinnin ylläpitäminen vaatii jatkuvaa huomiota ja siihen panostamista, mutta on kuitenkin välttämätöntä sekä maatilayrittäjän että tilan hyvinvoinnin kannalta. On tärkeää hyödyntää saatavilla olevia palveluita ja tukea, jotta jaksaminen ja työkyky säilyvät hyvänä.

Maatalousyrittäjyyteen liittyy usein suuria henkisiä paineita, kuten sukupolvien ketjun odotuksia, taloudellista vastuuta ja pelkoa epäonnistumisesta. Toiminnan lopettaminen tai avun hakeminen voi tuntua epäonnistumiselta ja aiheuttaa häpeää sekä nostaa kynnystä hakea apua ajoissa. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa eläinten hoito kärsii yrittäjän uupumuksen vuoksi.

Matalan kynnyksen tukipalveluilla on merkitystä

Maatalousyrittäjien eläkelaitos Melan Marja Tikkanen (Osaava farmari, 2024) kertoo, kuinka maatilakäynneillä autetaan yrittäjiä erilaisissa haasteissa: apua saa niin työkykyyn, talouteen kuin ihmissuhteisiinkin liittyvissä asioissa. Melan varhaisen tuen palvelut mahdollistavat tuen saamisen jo ennen kuin ongelmat kasautuvat ja yrittäjille on tarjolla myös asiantuntija-apua esimerkiksi terapiaan tai työnohjaukseen. Hyvinvointi rakentuu pienistä arjen teoista, aivan kuten muillakin aloilla ja elämässä: riittävä uni ja lepo, monipuolinen ravinto, liikunta, ihmissuhteista huolehtiminen ja palautuminen. Jaksamiseen vaikuttavat myös työmäärän hallinta, taloudellinen tilanne ja työn arvostus. Itsensä johtaminen tarkoittaa oman toiminnan suunnittelua, tavoitteiden

asettamista ja tunteiden hallintaa – unohtamatta armollisuutta itseä kohtaan.

Kaisa Rantasalon (Osaava farmari, 2024) mukaan hyvinvointi on yksilöllinen kokemus, eikä sen tavoittelu saa muuttua suorittamiseksi. Maatilan kehittämisessä ja arjen pyörittämisessä korostuvat yhteistyö, perheen ja kollegoiden tuki sekä kyky priorisoida ja hyväksyä elämänvaiheiden vaihtelut. Fyysisen työn kuormittavuus, sesonkien rytmittäminen ja arjen yllättävät tilanteet vaativat joustavuutta ja ennakointia. Kollegojen kohtaamiset ja yhteistyö tarjoavat mahdollisuuksia jakaa kokemuksia ja saada tukea arjen haasteisiin. Yhteistyö voi keventää työtaakkaa ja lisätä työn iloa, erityisesti kiireisinä sesonkiaikoina.

Yrittäjän jaksaminen on osa eläinten hyvinvointia

Maatilayrittäjän työhyvinvointi, mielenterveys ja työtyytyväisyys ovat suoraan yhteydessä eläinten hyvinvointiin (Balzani & Hanlon, 2020). Hyvinvoiva ihminen pystyy paremmin huolehtimaan eläinten tarpeista, joka näkyy parempana eläinten terveydentilana ja käyttäytymisenä. Maatilan työntekijän uupumus ja stressi voivat taas heikentää eläinten hyvinvointia. Kokonaisvaltainen lähestymistapa, jossa huomioidaan sekä ihmisen että eläimen tarpeet, tuottaa parhaan lopputuloksen tilan, eläinten ja yrittäjän kannalta. Maatilayrittäjät tunnistavat eläinten tunteet ja luonnolliset tarpeet, mutta käytännön päätöksissä korostuvat kuitenkin usein tuottavuus ja eläinten terveys. Edellisten lisäksi lainsäädäntö, markkinat, yrittäjän koulutustaso ja yhteiskunnan asenteet vaikuttavat siihen, millaisia eläimiin vaikuttavia hyvinvointikäytäntöjä tiloilla otetaan käyttöön. Yrittäjän kokema arvostus ja taloudelliset kannustimet lisäävät motivaatiota parantaa eläinten hyvinvointia.

Maatalouden vetovoima ammattina ja uusien yrittäjien saaminen alalle edellyttävät, että työ koetaan mielekkääksi ja jaksamista tukevaksi. Uudet toimintatavat, verkostot ja yhteisöllisyys ovat avainasemassa alan tulevaisuuden turvaamisessa. Hyvinvoivat maatalousyrittäjät luovat pohjan koko ruokaketjun onnistumiselle.

Ruokaketjua tulisi tuoda enemmän tutuksi lapsille ja nuorille sekä lisätä tietoa ruoka-alasta tulevaisuuden ammattina. Erityisesti alkutuotanto jää usein pimentoon ja tähän vastataan Safkan jäljillä – Ruokaketju tutuksi nuorille -hankkeessa. 4.–9. -luokkalaisille ja heidän opettajilleen tehdyt oppi- ja opetusmateriaalit toimivat tukena ja taustoituksena maatiloille suuntautuville opintoretkille. Ruokaketjun eri osa-alueisiin tutustutaan ennen retkeä maatilalle ja lisäksi asioita voidaan käydä läpi retken jälkeen.

Lotta Haapala
projektipäällikkö
SEAMK

Kirjoittaja työskentelee Seinäjoen ammattikorkeakoulussa Kestävät ruokaratkaisut -tiimissä erilaisten elintarvikesektorin hankkeiden parissa. Kirjoituksen mahdollisti Safkan jäljillä – Ruokaketju tutuksi nuorille -hanke, jonka rahoittaa Maa- ja metsätalousministeriö Ruokaviraston kautta.

Lähteet

Osaava farmari. (2024). *Työhyvinvointi ja itsensä johtaminen* [webinaari]. SEAMK. https://youtu.be/5tZUAmVoOrc?si=nmw9nopNyk1yeQKB

Balzani, A., & Hanlon, A. (2020). Factors that Influence Farmers' Views on Farm Animal Welfare: A Semi-Systematic Review and Thematic Analysis. *Animals*, *10*(9), 1524. https://doi.org/10.3390/ani10091524